

Маълумот
оид ба қарзи давлатӣ ва сармоягузориҳои давлатӣ
ба ҳолати 1 октябри соли 2024

Ҳаҷми умумии қарзи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳолати 1 октябри соли 2024 маблағи 3,6 млрд доллари амрикоиро ташкил медиҳад, ки ин ба 26,9 фоизи ММД баробар мебошад (*барои муқоиса: ба ҳолати 1 январи соли 2024 – 30,2% буд*).

Аз ҷумла:

- 3,2 млрд доллар (89 %) - қарзи беруна;
- 0,4 млрд доллар (11 %) - қарзи дохилӣ.

Нишондиҳандаи мазкур аз рӯи сохтор

ҚАРЗИ БЕРУНАИ ДАВЛАТӢ

Тибқи маълумот ҳаҷми умумии қарзи берунаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳолати 1 октябри соли 2024-ум 3,2 млрд долларро ташкил медиҳад, ки ин ба 24,0 фоизи ММД баробар мебошад.

Нишондиҳандаи мазкур аз рӯи сохтор ба таври зерин ташаккул ёфтааст:

- қарзи бевоситаи давлатӣ 3 111,6 млн доллар;
- қарзҳо бо кафолати давлатӣ 138,8 млн доллар.

Дар нух моҳи соли 2024 ҳаҷми умумии қарзи беруна, бо дарназардошти фаъол гардидани як қатор лоиҳаҳо, азхудкунии маблағҳо, ва фарқияти қурбӣ маҷмӯан ба маблағи 7,1 млн доллар зиёд гардид.

Мушаххасан, тағйирёбӣ аз амалиётҳои зерин иборат мебошад, аз ҷумла:

- афзоиши азхудкунии маблағҳои қарзӣ:	117,8 млн доллар
- афзоиш аз ҳисоби фарқияти қурбӣ асъор:	24,6 млн доллар
- коҳишёбӣ аз ҳисоби пардохти қарзи асосӣ:	135,3 млн доллар

Азхудкунии маблағҳо аз манбаъҳои зерин анҷом дода шудааст, аз ҷумла:

- Бонки Умумичаҳонӣ	14,3 млн доллар
- Бонки Осиёи Рушд	2,3 млн доллар
- Бонки Исломии Рушд	23,1 млн доллар
- Бонки Аврупоии Таҷдид ва Рушд	45,1 млн доллар
- Фонди СДСН (ОПЕК)	8,4 млн доллар
- Бонки Аврупоии Сармоягузорӣ	1,4 млн доллар
- Фонди Байналмилалии Рушди Кишоварзӣ	1,8 млн доллар
- Бонки Осиёи Сармоягузори Инфрасохтор	11,9 млн доллар
- Фонди Саудии Рушд	1,2 млн доллар
- Кафолатҳои БАТР	8,3 млн доллар
Ҳамагӣ:	117,8 млн доллар

Дар нух моҳи соли 2024 барои хизматрасонии қарзи берунаи Ҷумҳурии Тоҷикистон 207,2 млн доллар пардохт шудааст, ки аз он пардохти қарзи асосӣ 135,3 млн доллар ва фоизи қарз 71,9 млн долларро ташкил медиҳад.

Хизматрасонии қарзи берунаи давлатӣ аз манбаъҳои зерин анҷом дода шуд:

- аз ҳисоби маблағҳои буҷетӣ (танҳо барои пардохти қарзи берунаи бевоситаи давлатӣ) 196,8 млн доллар, аз ҷумла барои пардохти қарзи асосӣ 127,1 млн доллар ва фоизи қарз 69,7 млн доллар;

- аз ҳисоби муассисаю ташкилотҳои давлатӣ барои хизматрасонии қарзҳои таҳти кафолати давлатӣ ҷалбшуда 10,4 млн доллар, аз ҷумла барои пардохти қарзи асосӣ 8,2 млн доллар ва фоизи қарз 2,2 млн доллар.

Инчунин, ба сохтори қарзи беруна қарзҳои таҳти кафолати давлатӣ ҷалбшуда ворид гариданд, ки ба ҳолати 1 октябри соли 2024 маблағи умумии 138,8 млн долларро ташкил медиҳад.

Аз ҷониби КВД «Ҳоҷагии манзилию коммуналӣ» барои иҷрои уҳдадорихои молиявӣ дар назди Бонки Аврупоии Таҷдид ва Рушд то санаи 30 ноябри соли 2015 мустақиман 15,9 млн сомонӣ баробар ба 2,4 млн доллар пардохт гардида, қисмати боқимонда дар ҳаҷми 24,9 млн доллар аз сабаби пардохтнопазир гардидани ҳолати молиявии корхона, аз ҷониби Вазорати молия ҳамчун кафолатдиҳанда анҷом дода шуда истодааст.

Бо КВД «Ҳоҷагии манзилию коммуналӣ» шартномаҳои иҷрои уҳдадорӣ ба имзо расонида шуда, пардохти қарз таҳти назорат қарор дорад.

Тибқи шартномаҳои баимзорасида, аз ҷониби КВД «Ҳоҷагии манзилию коммуналӣ» дар назди Вазорати молия, маблағи қарзи асосӣ бо дарназардошти ҷарима ба миқдори 12,5 млн доллар пардохт гардид, аз ҷумла:

ҷаримаи пардохтшуда – 2,9 млн доллар

қарзи асосии пардохтшуда – 9,6 млн доллар

Боқимонда маблағи қарздории корхона дар назди Вазорати молия ба ҳолати 1 октябри соли 2024 бо дарназардошти ҷаримаҳо 16,3 млн долларро ташкил медиҳад.

Ҷадвали қарзи беруна замима шудааст (замимаи 1).

ҚАРЗИ ДОХИЛИИ ДАВЛАТӢ

Қарзи дохилии давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳолати 1 октябри соли 2024 маблағи умумии 4,2 млрд сомонино ташкил медиҳад, ки ин ба 2,9 фоизи ММД баробар мебошад.

Дар соли 2024 бо мақсади хизматрасонии қарзи дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон маҷмуан 501,2 млн сомонӣ, аз ҷумла аз ҳисоби хароҷоти бучети ҷумҳуриявӣ 180,8 млн сомонӣ, аз ҳисоби фурӯши молу мулки ба моликияти давлат қабулгардидаи ҷамъиятҳои саҳомии кушодаи «Агроинвестбанк» ва «Тоҷиксодиротбанк» 320,4 млн сомонӣ пешбинӣ гардидааст.

Инчунин, тибқи Тақвими барориш дар соли 2024 барои барориши коғазҳои қиматноки давлатии Вазорати молия 580 млн сомонӣ пешбинӣ шудааст.

Дар давраи ҳисоботи ҳаҷми умумии қарзи дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон 501,8 млн сомонӣ (пардохти қарзи асосӣ 452,3 млн сомонӣ ва фоиз 49,5 млн сомонӣ) кам гардид:

- иҷрои уҳдадорихои вексели давлатӣ барои танзими 37 қарзҳои мушқилситони ҚСК «Агроинвестбанк» дар доираи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 апрели соли 2012, №178, пардохти қарзи асосӣ ба маблағи 12 млн сомонӣ;

- иҷрои уҳдадории ҚСК «Тоҷиксодиротбанк» дар доираи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 12 декабри соли 2016, №527, дар маҷмуъ 189,1 млн сомонӣ, аз ин пардохти қарзи асосӣ ба маблағи 161,0 млн сомонӣ ва пардохти фоиз ба маблағи 28,1 млн сомонӣ;

- иҷрои уҳдадории ҚСК «Агроинвестбанк» дар доираи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 12 декабри соли 2016, №527, дар маҷмуъ 94,9 млн сомонӣ, аз ин пардохти қарзи асосӣ ба маблағи 79,3 млн сомонӣ ва пардохти фоиз ба маблағи 15,6 млн сомонӣ;

- аз ҳисоби хароҷоти буҷети ҷумҳуриявӣ, барои пардохти қарзе, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз Бонки миллии Тоҷикистон ҷалб намудааст дар маҷмуъ 71,2 млн сомонӣ, аз ин пардохти қарзи асосӣ ба маблағи 71,0 млн сомонӣ ва пардохти фоиз ба маблағи 0,2 млн сомонӣ;

- пардохти боқимонда қарзи асосии векселҳои давлатии хазинадорӣ барои пӯшонидани касри буҷет дар доираи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 17 ноябри соли 2009, №627, дар маҷмуъ 50 млн сомонӣ, аз ин пардохти қарзи асосӣ ба маблағи 49,9 млн сомонӣ ва фоиз ба маблағи 0,1 млн сомонӣ;

- пардохти қарзи асосии Вомбаргҳои давлатии Вазорати молия дар маҷмуъ 84,6 млн сомонӣ, аз ин қарзи асосӣ ба маблағи 79,1 млн сомонӣ ва фоиз ба маблағи 5,5 млн сомонӣ;

Дар давраи ҳисоботи дороиҳои қарзии ташкилотҳои барҳамхурда ва бақияи қарзе, ки тавассути КВД БА ҚТ «Амонатбанк» ба муҳочирони дохилӣ ва экологӣ, хизматчиёни давлатӣ, омӯзгорони ҷавон ва гурезаҳо, ки солҳои қаблӣ аз ҳисоби бучети давлатӣ ҷудо гардида буд, чунин аст:

Уҳдадорҳои 30 ташкилоту корхонаҳои безътимодмонда, ки муҳлати умумии даъвоёшон гузаштааст ва қарздории онҳо дар назди Бучети давлатӣ то инҷониб боқӣ мондааст, ҳамчун дороиҳои молиявии давлатӣ ҳисобида шудаанд, маблағи 449,7 млн сомонино ташкил медиҳанд.

Қарзи ташкилотҳои барҳамхурда, ки дар асоси қарорҳои дахлдори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷиҳати ҳисоббаробаркунӣ ба зиммаи Вазорати молия вогузор карда шудааст, аз он ҷумла:

- Дебиторҳо 72,1 млн сомонӣ;
- Кредиторҳо 54,4 млн сомонино ташкил медиҳад.

Ба ҳолати 1 октябри соли 2024 тавассути КВД БА ҚТ «Амонатбанк» аз ҳисоби қарзҳои ба муҳочирони дохилӣ ва экологӣ, хизматчиёни давлатӣ, омӯзгорони ҷавон, гурезаҳо, ки тибқи қарорҳои дахлдори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар солҳои қаблӣ ва ҳамасола аз бучети давлатӣ ҷудо мегарданд, дар маҷмуъ маблағи 900,4 ҳазор сомонӣ баргардонида шуд, ки аз он:

- муҳочирони дохилӣ ва экологӣ аз ҳисоби қарзи асосӣ дар ҳаҷми 808,9 ҳазор сомонӣ;
- омӯзгорони ҷавон аз ҳисоби қарзи асосӣ 54,0 ҳазор сомонӣ ва фоиз 35,9 ҳазор сомонӣ;
- хизматчиёни давлатӣ 1,5 ҳазор сомонӣ.

Дар натиҷа, бақияи қарзҳои КВД БА ҚТ «Амонатбанк» ба ҳолати 1 октябри соли 2024 маблағи 41,2 млн сомонино ташкил медиҳанд.

Ҳамзамон тибқи фармоиши Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 20 майи соли 2023 №36-ф ба КВД комплекси таъбу нашри “Шарқи Озод”-и Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон барои харидории се адад таҷҳизоти ҷопӣ аз ҳисоби бучети давлатӣ ба андозаи 8,8

млн сомонӣ ба муҳлати 5 сол қарзи бе фоиз ҷудо гардид, ки пардохти маблағи қарзи мазкур санаи 31 декабри соли 2024 амалӣ мегардад.

Вобаста ба уҳдадориҳои Агентии захираҳои модии давлатӣ ёдовар мешавем, ки тибқи фармоиши Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 31 декабри соли 2020, №120-ф молу мулки ҶСП «Файзбахш», воқеъ дар шаҳри Ҳисор, ба моликияти давлат қабул ва ба тавозуни Агентии захираҳои модии давлатӣ гузаронида шудааст. Аз ҷониби Агентӣ то ин давра ҷиҳати иҷрои уҳдадориҳои ҷойдошаш дар назди Вазорати молия маҷмуан 7,2 млн сомонӣ маблағ пардохт гардидааст. Бақияи уҳдадориҳои пардохташ расида ва пардохт нагардида 4,2 млн сомониро ташкил медиҳад.

Ҷадвали қарзи дохилӣ замима шудааст (замимаи 2).

ЛОИҲАҲОИ ДАВЛАТИИ САРМОЯГУЗОРӢ

Ба ҳолати 1 октябри соли 2024 дар ҷумҳурӣ 87 лоиҳаи давлатии сармоягузорӣ бо маблағи умумии 4,7 млрд доллари амрикоӣ, аз ҷумла 3,2 млрд доллар маблағи грантӣ, 1,3 млрд доллар маблағи қарзӣ ва 137,4 млн доллар саҳми Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳамкорӣ бо ташкилотҳои байналхалқии молиявӣ мавриди татбиқ қарор гирифтаанд.

Дар давоми нӯҳ моҳи соли 2024 аз ҳисоби лоиҳаҳои давлатии сармоягузорӣ (бо қурби асъори бучетӣ, яъне 1 доллари амрикоӣ баробар ба 13,21 сомонӣ) 5 325,2 млн сомонӣ маблағҳо аз худ карда шудааст, ки ин ба 102,9 фоизи нақшаи тасдиқшудаи нӯҳмоҳаи бучети лоиҳаҳои сармоягузориҳои давлатӣ барои соли 2024 баробар мебошад.

Азҳудкунии маблағҳои қарзӣ 1 528,5 млн сомонӣ баробар ба 107,6 фоизи нақша ва грантӣ 3 796,7 млн сомонӣ баробар ба 101,1 фоизи нақша таъмин гардидааст.

Аз ҷумла дар соҳаи:

- ҳокимият ва идоракунии давлатӣ, 4 лоиҳа ба маблағи умумии 135,6 млн доллари амрикоӣ амалӣ шуда истода, аз ин ҳисоб дар семоҳаи дуҷуми соли 2024-ум 137,6 млн сомонӣ маблағҳои қарзӣю грантӣ аз худ гардидааст;

- мудофия, 1 лоиҳа ва лоиҳаи маблағгузорию иловагии он ба маблағи умумии 43,0 млн доллари амрикоӣ амалӣ гардида, аз ин ҳисоб дар шаш моҳи соли 2024-ум 36,1 млн сомонӣ маблағи грантӣ аз худ гардидааст;

- маориф, 10 лоиҳа ба маблағи умумии 349,7 млн доллари амрикоӣ амалӣ шуда истода, аз ин ҳисоб дар шаш моҳи соли 2024-ум 330,4 млн сомонӣ маблағҳои қарзӣю грантӣ аз худ гардидааст;

- тандурустӣ, 8 лоиҳа ба маблағи умумии 323,9 млн доллари амрикоӣ амалӣ гардида истода, аз ин ҳисоб дар шаш моҳи соли 2024-ум 451,3 млн сомонӣ маблағҳои қарзӣю грантӣ аз худ гардидааст;

- хоҷагии манзилию коммуналӣ, 15 лоиҳа ба маблағи умумии 355,8 млн доллари амрикоӣ амалӣ гардида истода, аз ин ҳисоб дар шаш моҳи соли 2024-ум 456,4 млн сомонӣ маблағҳои қарзӣю грантӣ аз худ гардидааст;

- фарҳанг ва варзиш, 3 лоиҳа ба маблағи умумии 78,00 млн доллари амрикоӣ амалӣ гардида истода, аз ин дар шаш моҳи соли 2024-ум 229,0 млн сомонӣ маблағи грантӣ аз худ гардидааст;

- энергетика, 19 лоиҳа ба маблағи умумии 1,8 млрд доллари амрикоӣ амалӣ гардида истода, аз ин ҳисоб дар шаш моҳи соли 2024-ум 1486,4 млн сомонӣ маблағҳои қарзӣю грантӣ аз худ гардидааст;

- кишоварзӣ, 14 лоиҳа ба маблағи умумии 556,0 млн доллари амрикоӣ амалӣ гардида истода, аз ин ҳисоб дар шаш моҳи соли 2024-ум 458,0 млн сомонӣ маблағҳои қарзӣю грантӣ аз худ гардидааст;

- нақлиёт, 13 лоиҳа ба маблағи умумии 1,1 млрд доллари амрикоӣ амалӣ гардида истода, аз ин ҳисоб дар шаш моҳи соли 2024-ум 1739,9 млн сомонӣ маблағҳои қарзӣю грантӣ аз худ гардидааст.

Ҳамкориҳо бо шарикони рушд низ дар ин давра тақвият дода шуда, дар нух моҳи соли қорӣ 24 созишномаи қарзию грантӣ барои татбиқ гардидани 14 лоиҳаи давлатии сармоягузорӣ ба маблағи 594,9 млн доллари амрикоӣ ба имзо расонида шуд, ки аз он маблағҳои грантӣ 228,15 млн доллар, маблағҳои қарзӣ 354,7 млн доллари амрикоӣ ва саҳми Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон 12,1 млн доллари амрикоиро ташкил медиҳад.

Ҷадвалҳои лоиҳаҳои давлатии сармоягузорӣ замима шудаанд (замимаҳои 3 ва 4).

СОЗИШНОМАҲОИ ЗЕРҚАРЗӢ ВА ҚАРЗӢ

Ба ҳолати 1 октябри соли 2024 маблағҳои баргардонидашуда аз ҷониби ташкилотҳо аз рӯи созишномаҳои зерқарзӣ ва қарзӣ тибқи ҷадвали пардохт дар маҷмӯъ 232,5 млн сомонино ташкил медиҳад (қарзи асосӣ 201,4 млн сомонӣ ва фоизи қарз 31,1 млн. сомонӣ).

Баргардонидани қарз аз рӯи созишномаҳои зерқарзӣ 232,5 млн сомонино ташкил медиҳад, аз ҷумла:

Баргардонидани қарз аз рӯи созишномаҳои зерқарзӣ	
ҚСҚ «Барқи Тоҷик»	136,3 млн сомонӣ
КВД «Обу корези Душанбе»	19,4 млн сомонӣ
КВД БА ҚТ «Амонатбанк»	1,1 млн сомонӣ
ҚСҚ «Помир Энерҷӣ»	9,5 млн. сомонӣ
ҚСҚ «Ширкати Алюминийи Тоҷик»	27,4 млн. сомонӣ
КВД «Роҳи оҳани Тоҷикистон»	1,7 млн сомонӣ
ҚСҚ «НБО Роғун»	35,2 млн сомонӣ
ҚСҚ «Тоҷиктрансгаз»	1,7 млн сомонӣ
ҚСҚ "Фурудгоҳи байналмилалӣ Душанбе"	0,2 млн сомонӣ
КВД "Ҳочагии манзилию коммуналӣ"-и н. Файзобод	0,01 млн сомонӣ
Ҳамагӣ	232,5 млн сомонӣ

Дар нух моҳи соли 2024 аз уҳдадорихои умумии молиявии ҚСҚ «Барқи Тоҷик», ки 691,7 млн сомони ро ташкил медиҳад, ки ба ҳолати 1 октябри соли 2024 ҳамагӣ 136,3 млн сомонӣ ё 19,7 фоизи уҳдадорихо таъмин шудааст.

Бояд қайд намуд, ки аз маблағҳои мазкур 134,3 млн сомонӣ аз ҳисоби пардохти маблағҳои қувваи барқи ташкилоту муассисаҳои буҷетӣ (*суратҳисоби 197*), яъне аз ҳисоби Буҷети давлатӣ пардохт гардидааст.

Дар нух моҳи соли 2024 қарздорӣ ҚВД «Роҳи оҳани Тоҷикистон» аз рӯи созишномаи зерқарзӣ бо асъори доллари амрикоӣ дар маҷмӯъ 6,7 млн доллар, аз ҷумла қарзи асосӣ 1,7 млн доллар, фоизи қарз 4,1 млн доллар ва ҷарима 891,7 ҳазор доллар, инчунин аз рӯи созишномаи зерқарзӣ бо асъори юани хитой дар маҷмӯъ 21,7 млн юани хитой, аз ҷумла фоизи қарз 18,4 млн юани хитой ва ҷаримаи ҳисобшуда 3,3 млн юани хитоиро ташкил медиҳад.

Қарздорӣ ҚСҚ «Ширкати Алюминийи Тоҷик» аз рӯи созишномаи зерқарзӣ бо асъори доллари амрикоӣ дар маҷмӯъ 2,7 млн доллари амрикоӣ, аз ҷумла қарзи асосӣ 2,2 млн доллар, фоизи қарз 198,3 ҳазор доллар ва ҷарима 282,4 ҳазор доллар ва аз рӯи созишномаи зерқарзӣ бо асъори юани хитой дар маҷмӯъ 3,1 млн юани хитой, аз ҷумла фоизи қарз 2,4 млн юани хитой ва ҷаримаи ҳисобшуда 719,0 ҳазор юани хитоиро ташкил медиҳад.

Қарздорӣ ҚСҚ «Фурудгоҳи байналмилалӣи Душанбе» аз рӯи созишномаи зерқарзӣ дар маҷмӯъ 21,1 млн евро, аз ҷумла қарзи асосӣ 12,9 млн евро, фоизи қарз 2,5 млн евро ва ҷарима маблағи 5,7 млн евро ро ташкил медиҳад.

Уҳдадорӣ умумӣ ҚСҚ «Тоҷиктрансгаз» дар назди Вазорати молия аз рӯи 4 созишномаи зерқарзӣ дар нимсолаи якуми соли 2024 дар маҷмӯъ 19,4 млн доллар, аз ҷумла қарзи асосӣ 7,2 млн доллар, фоизи қарз 5,8 млн доллар ва ҷарима 6,4 млн долларро ташкил медиҳад.

Уҳдадории умумии ҚСҚ «НБО Роғун» дар назди Вазорати молия аз рӯи созишномаи зерқарзӣ дар нимсолаи якуми соли 2024 дар маҷмӯъ 242,4 млн доллар, аз ҷумла қарзи асосӣ 68,2 млн доллар, фоизи қарз 173,0 млн доллар ва ҷарима 1,2 млн долларро ташкил медиҳад.

Қарздории ташкилотҳо аз рӯи созишномаҳои зерқарзӣ дар маҷмӯъ 16,2 млрд сомонӣ (ё 1,5 млрд доллар) ва тибқи ҳалномаҳои судӣ аз рӯи созишномаҳои байтмомрасида дар маҷмӯъ 72,7 млн сомонӣ (ё 6,8 млн доллар) ташкил медиҳад.

Ҷадвалҳои созишномаҳои зерқарзӣ замима шудаанд (замимаҳои 5 ва 6).

Вазорати молияи
Ҷумҳурии Тоҷикистон